

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2793/2023
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Весне Мاستиловић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Младен Симић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – МО Војна установа „Дедиње“ Београд, коју заступа Војно правобранилаштво, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 869/23 од 01.03.2023. године, у седници одржаној 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 869/23 од 01.03.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 869/23 од 01.03.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 7800/21 од 23.11.2022. године, исправљена решењем истог суда од 16.12.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужилји исплати на име оствареног неисплаћеног армијског додатка следеће износе:

-за октобар 2016. године износ од 3.646,86 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2016. године до исплате;

-за новембар 2016. године износ од 3.735,81 динара са законском затезном каматом почев од 31.12.2016. године до исплате;

-за децембар 2016. године износ од 3.913,71 динара са законском затезном каматом почев од 31.01.2017. године до исплате;

-за јануар 2017. године износ од 3.766,84 динара са законском затезном каматом почев од 28.02.2017. године до исплате;

- за фебруар 2017. године износ од 3.437,24 динара са законском затезном каматом почев од 31.03.2017. године до исплате;

- за март 2017. године износ од 4.287,02 динара са законском затезном каматом почев од 30.04.2017. године до исплате;

- за април 2017. године износ од 3.248,90 динара са законском затезном каматом почев од 31.05.2017. године до исплате;

- за мај 2017. године износ од 4.002,26 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2017. године до исплате;
- за јун 2017. године износ од 4.002,26 динара са законском затезном каматом почев од 31.07.2017. године до исплате;
- за јул 2017. године износ од 3.672,66 динара са законском затезном каматом почев од 31.08.2017. године до исплате;
- за август 2017. године износ од 753,37 динара са законском затезном каматом почев; од 30.09.2017. године до исплате;
- за септембар 2017. године износ од 3.837,31 динара са законском затезном каматом^ почев од 31.10.2017. године до исплате;
- за октобар 2017. године износ од 3.884,55 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2017. године до исплате;
- за новембар 2017. године износ од 3.531,41 динара са законском затезном каматом почев од 31.12.2017. године до исплате;
- за децембар 2017. године износ од 3.790,38 динара са законском затезном каматом почев од 31.01.2018. године до исплате;
- за јануар 2018. године износ од 3.908,09 динара са законском затезном каматом почев од 28.02.2018. године до исплате;
- за фебруар 2018. године износ од 3.437,24 динара са законском затезном каматом од 31.03.2018. године до исплате;
- за март 2018. године износ од 4.143,52 динара са законском затезном каматом почев од 30.04.2018. године до исплате;
- за април 2018. године износ од 3.625,58 динара са законском затезном каматом почев од 31.05.2018. године до исплате;
- за мај 2018. године износ од 3.884,55 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2018. године до исплате;
- за јун 2018. године износ од 3.013,47 динара са законском затезном каматом почев од 31.07.2018. године до исплате;
- за јул 2018. године износ од 4.183,52 динара са законском затезном каматом почев од 31.08.2018. године до исплате;
- за август 2018. године износ од 1.506,73 динара са законском затезном каматом почев од 30.09.2018. године до исплате;
- за септембар 2018. године износ од 3.766,84 динара са законском затезном каматом почев од 31.10.2018. године до исплате;
- за октобар 2018. године износ од 4.331,86 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2018. године до исплате;
- за новембар 2018. године износ од 3.955,18 динара са законском затезном каматом почев од 31.12.2018. године до исплате;
- за децембар 2018. године износ од 3.955,18 динара са законском затезном каматом почев од 31.01.2019. године до исплате;
- за јануар 2019. године износ од 2.072,07 динара са законском затезном каматом почев од 28.02.2019. године до исплате;
- за фебруар 2019. године износ од 3.807,43 динара са законском затезном каматом почев од 31.03.2019. године до исплате;
- за март 2019. године износ од 4.351,35 динара са законском затезном каматом почев од 30.04.2019. године до исплате;

- за април 2019. године износ од 2.072,07 динара са законском затезном каматом почев од 31.05.2019. године до исплате;

- за мај 2019. године износ од 4.351,35 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2019. године до исплате;

као и да се обавезе тужена да тужиљи изнесе из претходног става пресуде обрачуна и уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО према стопама важећим на дан уплате и то:

- за октобар 2016. године износ од 1.352,62 динара
- за новембар 2016. године износ од 1.385,61 динара
- за децембар 2016. године износ од 1.451,71 динара
- за јануар 2017. године износ од 1.397,11 динара
- за фебруар 2017. године износ од 1.274,87 динара
- за март 2017. године износ од 1.590,05 динара
- за април 2017. године износ од 1.205,01 динара
- за мај 2017. године износ од 1.484,43 динара
- за јун 2017. године износ од 1.484,43 динара
- за јул 2017. године износ од 1.362,19 динара
- за август 2017. године износ од 279,42 динара
- за септембар 2017. године износ од 1.423,31 динара
- за октобар 2017. године износ од 1.440,77 динара
- за новембар 2017. године износ од 1.309,79 динара
- за децембар 2017. године износ од 1.405,85 динара
- за јануар 2018. године износ од 1.449,51 динара
- за фебруар 2018. године износ од 1.274,24 динара
- за март 2018. године износ од 1.536,83 динара
- за април 2018. године износ од 1.344,72 динара
- за мај 2018. године износ од 1.440,77 динара
- за јун 2018. године износ од 1.117,69 динара
- за јул 2018. године износ од 1.536,83 динара
- за август 2018. године износ од 558,85 динара
- за септембар 2018. године износ од 1.397,11 динара
- за октобар 2018. године износ од 1.606,68 динара
- за новембар 2018. године износ од 1.466,97 динара
- за децембар 2018. године износ од 1.466,97 динара
- за јануар 2019. године износ од 768,53 динара
- за фебруар 2019. године износ од 1.412,17 динара
- за март 2019. године износ од 1.613,91 динара
- за април 2019. године износ од 768,53 динара
- за мај 2019. године износ од 1.613,91 динара

те захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 63.000,00 динара у року од осам дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 7800/21 од 23.11.2022. године, исправљеном решењем истог суда од 16.12.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име оствареног а неисплаћеног армијског додатка, у периоду од 01.10.2016. до 01.05.2019. године исплати појединачно наведене месечне износе са припадајућом каматом од доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на досуђене износе из става првог изреке обрачуна и уплати доприносе за ПИО код Републичког фонда за ПИО према стопама важећим на дан уплате и то све као у првом ставу. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 124.260,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 869/23 од 01.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 7800/21 од 23.11.2022. године, исправљена решењем истог суда од 16.12.2022. године. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова поступка по жалби, као неосновани.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку. У одговору на ревизију, тужилац је оспорио ревизијске наводе тужене, а трошкове поводом састава одговора на ревизију је тражио и определио.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама на које је ревидент указао, Врховни суд је оценио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011... 10/2023, у даљем тексту: ЗПП) да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у спорном периоду била у радном односу, као цивилно лице на служби у ВСЦГ - Војна установа „Дедиње“ Београд, на радном месту Тужиљи је вршена умањена исплата зараде у висини од 15% са позивом на одредбе Закона о привременом уређењу основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. На основу налаза и мишљења судског вештака економско – финансијске струке, утврђено је да је укупно потраживање тужиоца по основу одбијања по Закону о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плате, односно зараде и других сталних примања код корисника

јавних средстава у периоду од 01.09.2016. до 31.05.2019. године, на име умањења зараде износило 116.482,94 динара. Нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, али позивајући се на право тужиоца на војни додатак од 15%.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, основано се у ревизији указује на то да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање, неправилно применили материјално право.

Наиме, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, али се у образложењу пресуде позива на акте туженог изјашњавајући се о праву тужиоца на војни додатак од 15%. Овај Закључак прихвата и другостепени суд одбијајући жалбу тужене, али налази да предмет тужбеног захтева није војни додатак, већ накнада разлике, односно умањење зараде за спорни период, јер тужилац сматра да му је неосновано и противзаконито умањивана плата у висини од 15% пошто се по његовим наводима тужена не финансира из буџетских средстава, већ послује по принципу стицања и расподеле дохотка. Међутим, овакви правни ставови нижестепених судова нису прихватљиви.

Наиме, према одредбама Закона о Војсци Србије којима се уређује и организација Војске Србије, Војска Србије се организује у команде, јединице и установе. Чланом 195. тог Закона предвиђено је да услове, начин и поступак трансформације војних установа које обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити и права и обавезе цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама до завршетка трансформације уређује Влада. Из те одредбе произлази да војне установе обављају производну и услужну делатност, односно послове по принципу стицања и расподеле добити. На основу те одредбе је Влада Републике Србије донела Уредбу о трансформацији војних установа које обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити и о правима и обавезама цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама, објављени у „Службеном гласнику РС“ бр. 58/2008...10/2013. Војне установе које обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити могу се трансформисати у војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, што је овде тужена. Министар одбране уредиће начин рада, пословања и управљања тим установама и одредиће војне установе које могу стећи статус правног лица. Према одредби члана 104. Закона о одбрани („Сл. гласник РС“ бр. 116/07...36/2018), средстава за функционисање Војске Србије обезбеђује Министарство одбране у оквиру буџета Републике Србије. Министарство одбране може да остварује допунска средства пружањем услуга у складу са законом и другим прописима, министар одбране у оквиру одобрених апропријација врши распоред новчаних средстава установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, а посебним прописом уређује материјално и финансијско пословање буџетских корисника.

Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС“ бр. 54/09 са изменама и допунама), предвиђено је да су корисници јавних средстава директни и индиректни корисници буџетских средстава, а индиректни корисници буџетских средстава су и установе основане од стране Републике Србије, над којима оснивач преко директних корисника буџетских средстава врши законом утврђена права у погледу управљања и финансирања

(члан 2. став 1. тачка 5. и 8.). Према одредби из члана 2. став 1. тачка 14. тог закона, јавни приходи су сви приходи које остварују корисници буџетских средстава. Апропријација је од стране Народне скупштине, Законом о буџету Републике Србије, дато овлашћење Влади за трошење јавних средстава до одређеног износа и за одређене намене за буџетску годину, а апропријације за индиректне кориснике буџетских средстава се исказују збирно по врстама индиректних корисника и наменама средстава у оквиру раздела директног корисника који је у буџетском смислу одговоран за те индиректне кориснике буџетских средстава (члан 2. став 1. тачка 31).

Према наведеној одредби члана 2. став 1. тачка 8. Закона о буџетском систему оснивач, у овом случају Влада Републике Србије, преко директног корисника буџетских средстава врши законом утврђена права у погледу управљања и финансирања установа, као индиректних корисника буџетских средстава, што је тужена. Према томе, на тужену се односи Закон о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава, јер је тужена корисник јавних средстава, због чега је тужиоцу и умањена зарада применом одредби наведеног Закона, па тужилац нема право на накнаду разлике, односно умањене зараде за спорни период.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу другом изреке пресуде, на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Како је тужена успела у поступку у ревизији то јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2., 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП припадају трошкови поступка према оствареном успеху у спору. Висина накнада ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву у укупном износу од 63.000,00 динара, и то: на име састава одговора на тужбу 9.000,00 динара и за састав жалбе (две жалбе) и ревизије у износима од по 18.000,00 динара према важећој АТ. Следом, донета је одлука као у ставу трећем изреке пресуде.

На основу овлашћења из члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова у вези са поднетим одговором на ревизију, као у ставу четвртм изреке, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић